

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS
KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS IŠVADA BIRŽŲ, KELMĖS IR KUPIŠKIO RAJONŲ
SAVIVALDYBIŲ VIETINĖS REIKŠMĖS KELIŲ IR GATVIŲ PRIEŽIŪROS BEI PLĖTROS
ORGANIZAVIMO PROCESUOSE**

TURINYS

1. Korupcijos rizikos analizės apimtis ir metodai.....	2
2. Įžanga.....	4
3. Korupcijos rizikos Biržų, Kelmės ir Kupiškio raj. savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūros bei plėtros organizavimo procesuose.....	6
3.1. Dėl galimai ydingo teisės aktų taikymo gali būti neužtikrinamas skaidrus ir objektyvus KPPP lėšų paskirstymas.....	7
3.2. Savivaldybių nustatyti kriterijai, kuriais remiantis sudaromos vietinės reikšmės kelių objektų prioritetinės eilės, kelia neobjektyvių sprendimų rizikas.....	12
3.3. Prioritetinę eilę sudarančių subjektų paskyrimas ir veikla stokoja aiškumo ir skaidrumo...15	
3.4. Galimybė keisti planus be aiškių argumentų ar motyvų kelia korupcijos riziką.....18	
3.5. Dalyje KPPP lėšų skirstymo procedūros stadijų stokojama procesų kontrolės.....	21
3.6. Plati diskrecijos teisė seniūnijoms priimti sprendimus gali kelti korupcijos riziką.....24	
4. Motyvuotos išvados / pastabos.....	28
5. Pasiūlymai.....	30
6. Analizuotų teisės aktų ir dokumentų sąrašas.....	33

1. KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI

Pastarųjų penkerių metų laikotarpyje vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūros bei plėtros organizavimo procesus Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT) analizavo Prienų rajono savivaldybėje¹. Korupcijos rizikos analizė savivaldybių veiklos srityse, susijusiose su savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūros bei plėtros organizavimo procesu, Biržų, Kelmės ir Kupiškio rajonų savivaldybėse atlikta pirmą kartą. Vertintina, kaip minėtos savivaldybės sudaro vietinės reikšmės kelių (gatvių) perspektyvinių iki trijų metų objektų sąrašus (prioritetines eiles), kuo remiantis juos tikslina, papildo ir keičia ir ar šiuose procesuose nepasireiškia korupcijos rizikos.

Analizuotas laikotarpis nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.²

Tikslas: antikorupciniu požiūriu įvertinti savivaldybių veiklos sritis, susijusias su vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūros bei plėtros organizavimu: kelių priežiūros ir plėtros programos (toliau – KPPP) finansavimo lėšų paskirstymu (konkrečių kelių parinkimą), teisiniu reglamentavimu, reguliuojančiu KPPP lėšų naudojimą, nustatyti korupcijos rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas savivaldybių tarybų ar atsakingų už šią sritį komisijų nariams ar kitiems asmenims padaryti korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus, taip pat pateikti rekomendacinio pobūdžio pasiūlymus, kurie padėtų geriau valdyti nustatytus korupcijos rizikos veiksnius ir / ar korupcijos riziką, siekiant minėtos srities ir / ar procedūrų skaidrumo.

Uždaviniai:

1. Nustatyti teisinio reglamentavimo trūkumus, kurie sudaro prielaidas korupcijai pasireikšti.
2. Išanalizavus praktinį procedūrų vykdymą, nustatyti teisės aktų įgyvendinimo problemas, susijusias su korupcija.
3. Pasiūlyti korupcijos riziką ir / ar jos veiksnius mažinančias priemones.

Objektas: Savivaldybių veiklos sritis, susijusi su savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūros bei plėtros organizavimo procesu.

Subjektas: Biržų, Kelmės ir Kupiškio rajonų savivaldybės.

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

---

¹Prieiga internete: <https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analizes/atliktos-korupcijos-rizikos-analizes/7471/act1033>

²Taip pat buvo vertinami ankstesnio ir (ar) vėlesnio laikotarpio teisės aktai, procesai, aktualūs ar susiję su analizuojamu laikotarpiu priimtais sprendimais dėl KPPP lėšų skirstymo minėtose savivaldybėse.

1. Teisės aktų³ ir dokumentų turinio analizė.
2. Interviu metodas (subjekto atstovams pateikti klausimai el. paštu⁴, telefonu ar bendraujant susitikimų metu visą analizės atlikimo laikotarpį).
3. Prieinamos informacijos stebėjimas ir analizavimas (valstybės registrai, informacinės sistemos, viešai prieinama informacija, duomenų bazės ir pan.).

Atliekant korupcijos rizikos analizę nagrinėta ir / ar vertinta:

1. Korupcijos rizikos analizės išvados priede Nr. 1 išvardinti teisės aktai, dokumentai ir kita informacija.
2. Savivaldybių interneto svetainėse skelbiama informacija, susijusi su analizuojama veiklos sritimi.
3. Savivaldybių raštu⁵, elektroniniu paštu ar telefonu pateikta informacija, susijusi su analizuojama veiklos sritimi.
4. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos (toliau – LR susisiekimo ministerija), AB „Via Lietuva“ (analizuojamu laikotarpiu – AB „Lietuvos automobilių kelių direkcija“, toliau – LAKD) interneto svetainėse skelbiama informacija.
5. STT turima ir / ar pasiekiamą informacija, susijusi su analizuojama savivaldybių veiklos sritimi.
6. Kita informacija, reikalinga korupcijos rizikos analizei atlikti.

Korupcijos rizikos analizės išvados, padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize, vertinant:

1. Sociologinių tyrimų duomenis.
2. Darbuotojų savarankiškumą priimant sprendimus ir sprendimų priėmimo diskreciją.
3. Darbuotojų priežiūros ir kontrolės lygį.
4. Veiklos išorės ir / ar vidaus audito informaciją.
5. Analizuojamose procedūrose dalyvaujančių įstaigų darbuotojų rotacijos lygį.
6. Atliekamos veiklos dokumentavimo reikalavimus.
7. Analizuojamos veiklos, dokumentų viešumą ir prieinamumą visuomenei.

Korupcijos rizikos analizės išvados padarytos remiantis nurodytų dokumentų ir duomenų analize. Jei prašomų pateikti dokumentų ar duomenų nebuvo pateikta, laikoma, kad jų nėra.

---

³ Vertinama atsižvelgiant į analizuojamu laikotarpiu galiojusias aktualias teisės aktų redakcijas.

⁴ Informacija gauta el. paštu greta.kizyte@stt.lt

⁵ Atsakymai į 2024-01-05 raštą reg. Nr. 4-01-141.

2. IŽANGA

Siekiant gerinti susisiekimą tiek valstybės viduje, tiek su kaimyninėmis valstybėmis bei užtikrinti sklandų keleivių, krovinių pervežimą, svarbu gerinti kelių infrastruktūrą, užtikrinti nuolatinę kelių techninę priežiūrą bei plėtrą. Šiam tikslui 2024 m. valstybės biudžete numatyta net 872 mln. eurų biudžeto lėšų, iš jų KPPP numatyta 583,2 mln. eurų⁶. Nuo 2022 m. pasikeitus kelių finansavimo sistemai, LR Vyriausybė KPPP lėšų sąmatą tvirtina trejų metų laikotarpiui⁷.

Kaip numatyta LR kelių įstatymo⁸ 3 straipsnyje, Lietuvoje sausumos keliai yra suskirstyti pagal reikšmę į valstybinės ir vietinės reikšmės kelius. LR SM formuoja bei vykdo kelių priežiūros ir plėtros valstybės politiką, už valstybinių kelių priežiūrą atsakinga AB „Via Lietuva“ (LAKD). Vietinės reikšmės kelius valdo ir prižiūri savivaldybės – vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas yra viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų⁹. KPPP finansavimo įstatyme nustatytos proporcijos: 67 proc. programos lėšų numatyta valstybinės reikšmės keliams, 33 proc. atitenka vietinės reikšmės keliams (iš kurių iki 9 proc. – valstybei svarbiems vietinės reikšmės kelių objektams). Naujas proporcijų skirstymas, lyginant su ankstesniais laikotarpiais, didina savivaldai tenkančią dalį, kuriai suteikta plati diskrecija savo nuožiūra paskirstyti gautas lėšas vietinės reikšmės kelių tiesimui, tvarkymui, saugaus eismo užtikrinimo priemonių įgyvendinimui ir kt. Atsižvelgiant į „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2023-2024“¹⁰ duomenis, savivaldybės vis dar patenka tarp penkių institucijų, kurios gyventojų, įmonių vadovų bei valstybės tarnautojų nuomone, yra labiausiai korumpuotos. Tokia statistika nesikeičia jau daugelį metų, o tam įtakos gali turėti ir ne kartą viešoje erdvėje pasirodantys ir visuomenės atgarsio sulaukę atvejai, kuomet valdžios atstovai ar jų artimieji galimai išimtinė tvarka pasigerina kelių ar gatvių infrastruktūrą¹¹. Remiantis naujuoju reglamentavimu, kuris savivaldybėms suteikia ypatingai plačią diskreciją savarankiškai priimti sprendimus, susijusius su vietinės reikšmės kelių infrastruktūros gerinimu, kyla rizika, kad ne visuomet sprendimai gali būti priimami skaidriai ir objektyviai.

Atsižvelgiant į tai, kad savivaldybių tarybų komisijų, atsakingų už šią veiklos sritį, sudarymas nėra iki galo aiškus, taip pat nėra tikslaus teisinio reglamentavimo, kuris nustatytų

⁶ Prieiga internete: <https://finmin.lrv.lt/lt/naujienos/seimas-patvirtino-2024-metu-valstybes-biudzeto-projekta/>

⁷ Prieiga internete: <https://sumin.lrv.lt/lt/naujienos/lietuvos-keliams-finansuoti-skiriamos-lesos-pirma-karta-suplanuotos-3-metu-laikotarpiui/>

⁸ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.BF41D2C35D24/asr>

⁹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.5884/asr>

¹⁰ Prieiga internete: https://stt.lt/data/public/uploads/2024/10/tyrimo_pristatymas_lietuvos_korupcijos_zemelapis_2023-2024.pdf

¹¹ Prieiga internete: <https://www.lrytas.lt/auto/rinka/2021/09/24/news/politikai-susipjove-del-gatves-asfaltavimo-futbolo-ir-choro-20779123>;

komisijos narių skaičių, būtinas narių kompetencijas, analizės metu peržiūrėtos minėtų savivaldybių tarybų komisijų sudėtys, jų sudarymą ir veiklą reglamentuojantys teisės aktai, didelis dėmesys skirtas kriterijų, pagal kuriuos sudaromos prioritetingos objektų eilės, peržiūrai. Pažymėtina, jog rizikų egzistavimą patvirtina ir STT atlikti Kauno miesto ir Kauno rajono¹², Šakių rajono¹³, Klaipėdos miesto ir Klaipėdos rajonų savivaldybių¹⁴, Alytaus miesto savivaldybės¹⁵ ir Alytaus rajono savivaldybės¹⁶ teisės aktų, reglamentuojančių KPPP finansavimo lėšų paskirstymą konkrečioms savivaldybės valdomiems vietinės reikšmės keliams (konkrečių kelių parinkimą), antikorupciniai vertinimai, kuriais nustatyta, kad reglamentavimas nėra pakankamai atsparus korupcijai. Atliekant antikorupcinius vertinimus visais atvejais nustatyta kritinių antikorupcinių pastabų. Temos aktualumą ir pasikartojančią problematiką iliustruojantis pavyzdys – Šakių raj. savivaldybėje trejų metų laikotarpyje atlikti net du KPPP lėšų naudojimo tvarkos aprašo antikorupciniai vertinimai¹⁷, abiem atvejais pateikta kritinių antikorupcinių pastabų, tačiau į pateiktus pasiūlymus nebuvo atsižvelgta. Didžioji kritinių antikorupcinių pastabų dalis susijusi su neaiškia vietinės reikšmės kelių prioritetingų eilių sudarymo tvarka bei objektų atranka.

---

¹² Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/94d62e60b4a911ec9f0095b4d96fd400?positionInSearchResults=0&searchModelUID=61115ab1-b57a-4ae4-879f-828e25babdce>

¹³ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/3c64e8a2bca311ec9f0095b4d96fd400?positionInSearchResults=0&searchModelUID=2f78b583-8524-49cc-9096-aedec1bc490c>

¹⁴ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/2a3926e2b70911ec9f0095b4d96fd400?positionInSearchResults=0&searchModelUID=2f78b583-8524-49cc-9096-aedec1bc490c>

¹⁵ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/ecf7b4e291cb11ef955ff95815eb5ce5?positionInSearchResults=0&searchModelUID=06b38201-944c-4c9f-9fb0-93640f7d9c4a>

¹⁶ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/33af35237fc511ef84ff9693ecd03ff5?positionInSearchResults=5&searchModelUID=aebf16ca-c604-4ecf-81e7-198bad8bc4fd>

¹⁷ Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2024 m. gegužės 17 d. antikorupcinio vertinimo išvada Nr. 4-01-4971 „Dėl Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų, skirtų Šakių rajono savivaldybės vietinės reikšmės keliams bei gatvėms tiesti, rekonstruoti, taisyti (remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, naudojimo tvarkos aprašo“.

3. KORUPCIJOS RIZIKOS BIRŽŲ, KELMĖS IR KUPIŠKIO RAJONŲ SAVIVALDYBIŲ VIETINĖS REIKŠMĖS KELIŲ IR GATVIŲ PRIEŽIŪROS BEI PLĖTROS ORGANIZAVIMO PROCESUOSE

Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo (toliau – KPPP finansavimo įstatymas) 9 str. 2 d. yra numatyta net 16 punktų, kuriuose išvardintos sritys, kurioms finansuoti naudojamos programos lėšos savivaldybių valdomam kelių ir gatvių tinklui plėsti, numatyta procentinė lėšų naudojimo išraiška: ne mažiau 50 proc. privaloma panaudoti turto įsigijimui, ne mažiau 10 proc. - saugaus eismo ir darnaus judumo priemonėms. Tačiau KPPP finansavimo įstatymo 9 str. 8 d. suformuota tik abstrakti nuostata: *„savivaldybių institucijos KPPP finansavimo lėšas paskirsto vadovaudamosi savivaldybių tarybų nustatyta tvarka, pagal kurią turi būti sudaromos viešai skelbiamos savivaldybės interneto svetainėje ir nuolat atnaujinamos vietinės reikšmės kelių objektų prioritetingos eilės, kurios sudaromos ne trumpesniam kaip trejų metų laikotarpiui“*. Ši nuostata gali sudaryti sąlygas korupcijos rizikoms rasti, kadangi savivaldybėms suteikiama plati diskrecija savarankiškai parengti teisinį reglamentavimą, pagal kurį paskirstomas gautas finansavimas. 2022 m. įsigaliojus naujai įstatymo redakcijai, Vyriausybė pirmą kartą suplanavo bei patvirtino finansavimo šamatają trejų metų laikotarpiui. Savivaldybės privalėjo keisti reglamentavimą, kuris atitiktų įstatyme numatytas nuostatas. Tačiau nei LR SM, nei AB „Via Lietuva“, oficialių rekomendacinio pobūdžio gairių, kuriomis savivaldybės galėtų vadovautis rengiant kelių priežiūrą reglamentuojančius teisės aktus savivaldoje, nėra parengusios.

Tvarka, pagal kurią yra naudojamos KPPP finansavimo lėšos, yra nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarime dėl kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo Nr. 447 (toliau – Vyriausybės nutarimas Nr. 447). Savivaldybėse KPPP finansavimo lėšų, kurios yra skiriamos vietinės reikšmės kelių objektams finansuoti, lėšų paskirstymo ir naudojimo tvarka nustatyta aprašuose, kuriuos tvirtina savivaldybių tarybos. Vadovaujantis juose numatytais kriterijais, yra sudaromos objektų prioritetingos eilės, pagal kurias yra atliekami KPPP lėšomis finansuojami darbai. Atsižvelgiant į tai, kad KPPP lėšos yra ribotos, labai svarbu tinkamai nustatyti prioritetus ir taip jas įsisavinti savivaldybėse, kad visuomenei būtų teikiama kuo didesnė nauda.

Pažymėtina, kad analizės atlikimo laikotarpiu Kelmės ir Kupiškio raj. savivaldybės atnaujino vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūros bei plėtros organizavimą reglamentuojančius aprašus. Pavyzdžiui, Kelmės raj. savivaldybės 2024 m. kovo 21 d. sprendimu Nr. T-51, aprašas

atnaujintas, analogiškai aprašas atnaujintas ir Kupiškio raj. savivaldybėje – 2024 m. sausio 25 d.¹⁸ tarybos sprendimu Nr. TS-23.

3.1. Dėl galimai ydingo teisės aktų taikymo gali būti neužtikrinamas skaidrus ir objektyvus KPPP lėšų paskirstymas

Kaip ir minėta anksčiau, KPPP finansavimo įstatymo 9 str. 7 dalis numato proporcijas, kuriomis vadovaujantis turi būti skirstomos gautos lėšos, o 8 d. numatyta, kad savivaldybės lėšas skirsto pagal savo savivaldybių tarybų nustatytą tvarką. Analizės atlikimo metu vertinta, ar minėtos savivaldybės rengdamos tvarkas tinkamai pritaikė KPPP finansavimo įstatymo 9 str. 2 d. numatytas programos lėšų panaudojimo sąlygas. Susipažinus su Biržų, Kelmės ir Kupiškio raj. savivaldybių KPPP lėšų naudojimo tvarkos aprašais matyti, kad savivaldybėse egzistuoja skirtingi KPPP lėšų skirstymo principai.

Pavyzdžiui, Kelmės raj. savivaldybės taryba KPPP lėšų, skirtų Kelmės rajono savivaldybei vietinės reikšmės keliams tiesti, taisyti (remontuoti), rekonstruoti, prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, naudojimo ir skirstymo tvarkos apraše¹⁹ (toliau – Kelmės raj. savivaldybės aprašas) numačiusi tokį lėšų paskirstymą:

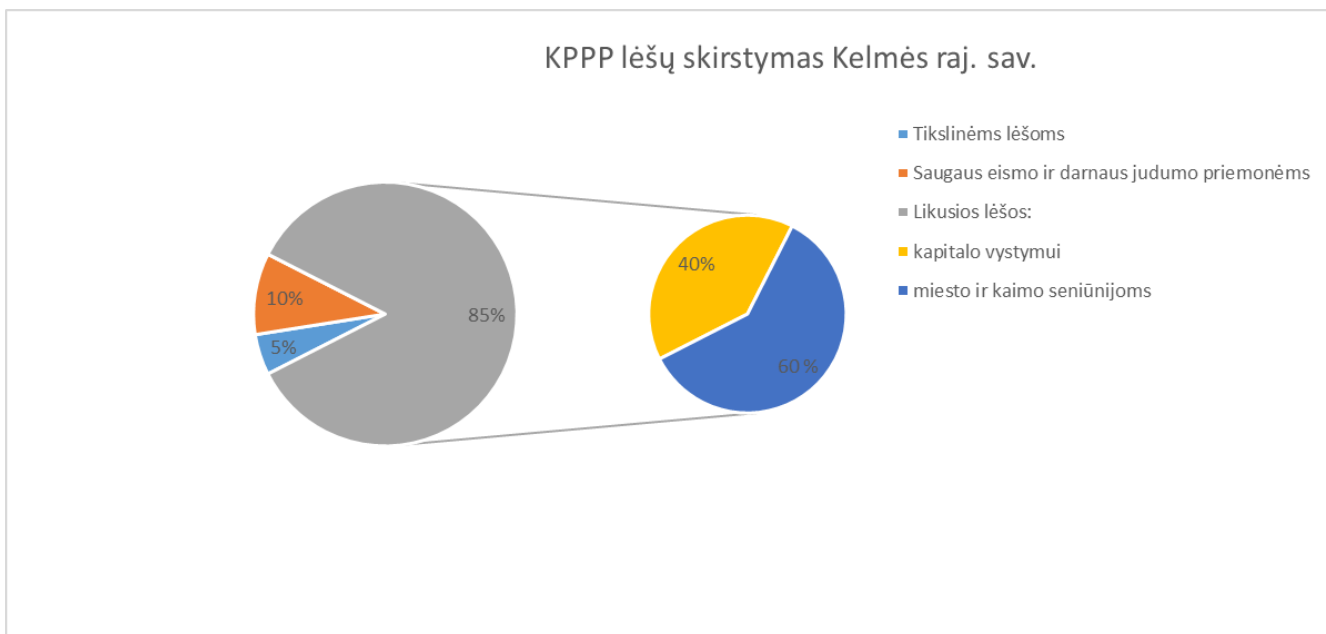
---

¹⁸ STT 2024 m. sausio 5 d. raštu kreipėsi į minėtas savivaldybes su prašymu pateikti informaciją, susijusią su KPPP lėšų naudojimu bei jo reglamentavimu.

¹⁹ Prieiga internete: [https://e-](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/7417a972e88b11eeb736c68ed0f15a33?jfwid=14d32eoxv9)

[seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/7417a972e88b11eeb736c68ed0f15a33?jfwid=14d32eoxv9](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/7417a972e88b11eeb736c68ed0f15a33?jfwid=14d32eoxv9)

KRA derinimo metu, Kelmės raj. savivaldybės atstovai paaiškino, kad 2024 m. kovo 21 d. (įsigaliojo nuo 2024 m. kovo 23 d.) atnaujino tvarkos aprašą. Pažymime, kad KPPP lėšų skirstymo Kelmės raj. savivaldybėje proporcijos nepasikeitė.

Likusios lėšos (t. y. iš **85** proc. visų gautų lėšų) buvo skirstomos taip:

- **40** proc. skiriama kapitalo vystymui;
- kitos likusios lėšos – **40** proc. miesto seniūnijoms, **60** proc. – kaimo seniūnijoms.

Toks aprašo nuostatų neatitikimas KPPP finansavimo įstatymo 9 str. 2 d. antikorupeciniu požiūriu galimai ydingas, nes Kelmės rajono savivaldybė lėšas, skirtas kapitalui investuoti, galimai nepagrįstai sumažino. Pagal Kelmės raj. apraše išdėstytą tvarką matyti, kad iš likusios 85 proc. dalies finansavimo, 40 proc. tenka kapitalo investicijoms, nors KPPP finansavimo įstatyme aiškiai numatyta, kad kapitalo investicijoms turi būti skiriama **ne mažiau 50 proc. viso skirto finansavimo**. Savivaldybės atstovas nurodė: „40 proc. numatyta paskirstyti kapitalui pagal prioritetinę eilę, tačiau einamaisiais metais seniūnijos dalį joms skirtų lėšų taip pat naudojama kapitalui, todėl visada naudojama daugiau kaip 50 proc. turtui įsigyti“. Teigė, kad „specialiai neįvardina konkrečių procentų nes jie nuolat keičiasi“. Toks lėšų skirstymas nėra objektyvus ir nederą su aukštesnio lygmens teisės aktu – KPPP finansavimo įstatymu. Taip pat, neaiškios aprašo 4.2. - 4.2.2.2.2 punktuose išvardintų lėšų skirstymo proporcijos, kurios sudarytos remiantis tik kiekybiniais rodikliais, o ne atsižvelgiant į konkrečios seniūnijos tuometinę objektų būklę, pavyzdžiui:

„4.2.2.1 miesto seniūnijoms (Kelmės, Tytuvėnų ir Užvenčio) – 40 procentų, kurie paskirstomi taip:

4.2.2.1.1. pusė sumos – pagal nuolatinių gyventojų skaičių;

4.2.2.1.2. pusė sumos – pagal kelių tinklo ilgį, nurodytą Savivaldybės tarybos patvirtintame kelių sąraše;“.

Tokio lėšų skirstymo proporcijos prieštarauja tame pačiame apraše įtvirtintai nuostatai: „kasmetiniai lėšų naudojimo vietinės reikšmės keliams tiesti, rekonstruoti ir kapitališkai remontuoti, saugaus eismo bei darnaus judumo priemonėms vietinės reikšmės keliuose įrengti investicijų dydžiai negali būti mažesni už LR Vyriausybės nutarimu patvirtintame Programos finansavimo lėšų naudojimo tvarkos apraše nurodytus minimalius dydžius“, t. y. atsižvelgiant į KPPP finansavimo įstatymo 9 str. 7 d. numatytas proporcijas.

Pastebėtina, kad Kelmės raj. savivaldybės aprašo II skyriuje nėra minima apie KPPP finansavimo lėšų naudojimą KPPP įstatymo 9 str. 2 d., 6 ir 7 p. išvardintiems procesams, t. y. 6) ekstremaliųjų situacijų, ekstremaliųjų įvykių ir įvykių padariniams keliuose likviduoti; 7) kelio juostoje esančioms automobilių stovėjimo aikštelėms, viešojo transporto stotelėms ir paviljonams įrengti, statyti, rekonstruoti, taisyti (remontuoti) ir prižiūrėti. Aprašo 18 p. numatyta, kad kasmet yra suplanuota 200 000,00 Eur lėšų skirti prisidėjimui prie fizinių ir juridinių asmenų projektų įgyvendinimui, o nesant poreikio, t. y. negavus fizinių ir juridinių asmenų prašymų, numatytas lėšas panaudoti pagal poreikį. Tokia aprašo nuostata antikorupciniu požiūriu vertintina neigiamai, nes yra nekonkreči, todėl gali sudaryti prielaidą likusias nepanaudotas lėšas paskirstyti neobjektyviai. Kelmės raj. savivaldybės atstovas nurodė, kad 200 000,00 Eur, nesant fizinių ir juridinių asmenų projektų, yra naudojami prioritetingoje eilėje esantiems objektams. Siekiant tikslumo ir aiškumo, siūlome aprašą papildyti šia nuostata.

Minėtose savivaldybėse skirtingai yra naudojamos likusios programos lėšos. Pavyzdžiui, Kupiškio raj. savivaldybės kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų, skirtų savivaldybės vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, taisyti (remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, naudojimo ir skirstymo tvarkos apraše (toliau – Kupiškio raj. savivaldybės aprašas) numatyta, kad likusios lėšos (t. y. 40 proc. visų skiriamų programos lėšų) skiriamos einamiesiems darbams – priežiūros ir paprastojo remonto darbams. Vertinant tai, kad minėta dalis sudaro net 40 proc. lėšų, kurios paskirstomos einamiesiems metais, vadinasi tokie darbai nėra iš anksto suplanuoti, o objektai, einamiesiems darbams atlikti, nėra parenkami pagal objektyvius kriterijus. Tokios didelės dalies lėšų skyrimas iš anksto nesuplanuotiems darbams kelia riziką neobjektyviai panaudoti lėšas, nes Kupiškio raj. savivaldybės apraše²⁰ nėra numatytos detalios einamųjų darbų atrankos ir organizavimo procedūros.

²⁰Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4fabde9228ec11edb36fa1cf41a91fd9?jfwid=46jpeqrgc>

Kelmės raj. savivaldybėje – aprašo²¹ 5 p. buvo numatyta, kad KPPP likusios nepanaudotos lėšos savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu paskirstomos objektams, kuriems trūksta finansavimo arba pagal seniūnų pateiktus prioritetus. Taip pat analizės metu nustatyta, kad 2022 m. Kelmės raj. savivaldybėje atlikus auditą nustatyta, kad vietinės reikšmės kelių apskaita nėra tiksli: vietinės reikšmės kelių (gatvių) inventorizacija atliekama formaliai ir netinkamai, nepatikslingi kelių ilgiai, apskaityti ne su visais reikiama elementais²².

Tuo tarpu Biržų raj. savivaldybės taryba KPPP finansavimo lėšų naudojimo tvarkos apraše²³ numačiusi tokį lėšų paskirstymą:

„11.1. ne mažiau kaip 50 proc. Savivaldybei skirtų KPPP finansavimo lėšų turi būti naudojama turtui įsigyti – vietinės reikšmės keliams tiesti, rekonstruoti ir kapitališkai remontuoti;

11.1.1. ne mažiau kaip 10 proc. Savivaldybei skirtų KPPP finansavimo lėšų turi būti naudojama saugaus eismo priemonėms ir darnaus judumo priemonėms įgyvendinti;

11.1.2. likusi lėšų suma skiriama vietinės reikšmės kelių ir gatvių einamiesiems tikslams (prižiūros ir paprastojo remonto darbams);

11.1.3. lėšų suma, kuri skiriama kaimiškujų seniūnijų vietinės reikšmės kelių ir gatvių einamiesiems tikslams (prižiūros ir paprastojo remonto darbams) paskirstoma taip:

11.1.3.1. 50 proc. pagal seniūnijos teritorijoje gyvenančių nuolatinių gyventojų skaičių;

11.1.3.2. 50 proc. pagal seniūnijai priklausančių vietinės reikšmės kelių ir gatvių ilgį“.

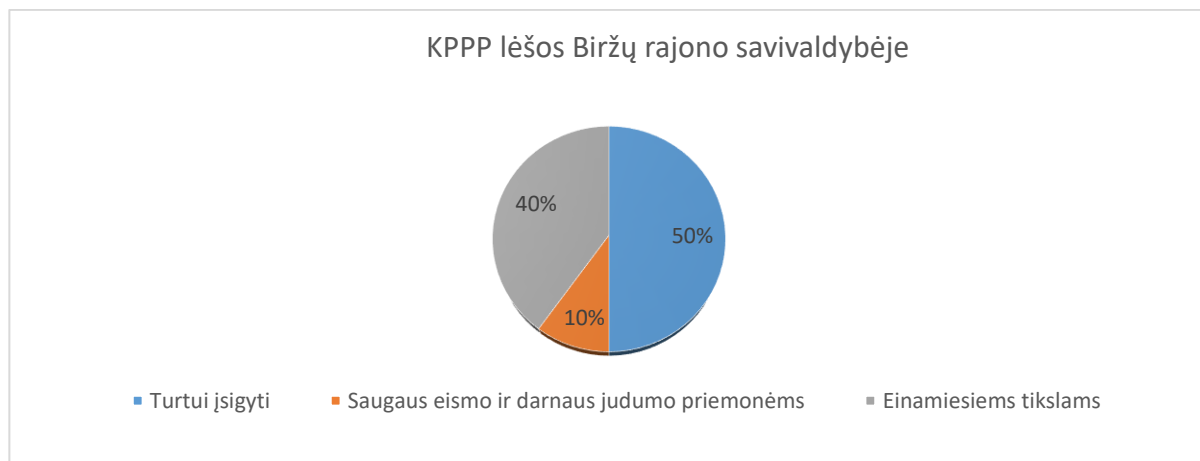
Biržų raj. savivaldybės tarybos patvirtintame apraše numatytas KPPP lėšų skirstymas:

---

²¹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/f7bc6912a0dd11eda06e9a4a8dd92fc1?positionInSearchResults=0&searchModelUID=940b72f3-5fb7-400b-aab6-1f03884a7fe2>

²² Prieiga internete: https://www.kelme.lt/wp-content/uploads/2023/07/2023-07-14_atask_KA-7.pdf
Kelmės raj. savivaldybės atstovai nurodė, kad įgyvendino atlikto audito rekomendacijas.

²³ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/8fd3d960b43711ed8df094f359a60216>

Analizuojant aprašo 11-tą punktą, neaišku kokia lėšų suma yra skiriama kaimiškųjų seniūnijų vietinės reikšmės kelių ir gatvių einamiesiems tikslams, nes pagal apraše pateiktas proporcijas, kurios pavaizduotos diagramoje, procentaliai nelieka lėšų kaimiškosioms seniūnijoms. Be to, Biržų raj. savivaldybė pateikė informaciją, kad savivaldybės administracijos Statybos ir infrastruktūros skyrius kiekvienai seniūnijai pagal seniūnijoje gyvenančių nuolatinių gyventojų skaičių bei seniūnijai priklausančių vietinių kelių ir gatvių ilgį, atskirai nustato iš KPPP lėšų skiriamą sumą. Kiekviena seniūnija, gavusi finansavimą ją paskirsto *pagal poreikį* asfaltavimo, greideriavimo, žvyravimo darbams bei pralaidų remontui.

Išvada: Praktikoje ne visos savivaldybės laikosi įstatyme numatytų lėšų skirstymo principų ir proporcijų, tai daro skirtingai. Tokios situacijos, vertinant jas su kontrolės stoka (aprašyta analizės 3.5. skirsnyje) gali kelti neteisėtų susitarimų ir subjektyvių sprendimų rizikas savivaldybėse, kuomet lėšos gali būti skirstomos ne pagal objektyvų poreikį ir pažeisti viešąjį interesą.

Pasiūlymai:

1. Kelmės raj. savivaldybei – siekiant išvengti neatitikimų ir prieštaravimų KPPP finansavimo įstatymui bei galimai neskaidraus KPPP lėšų paskirstymo, pakoreguoti aprašą, kuris numato vietinės reikšmės kelių finansavimo naudojimą ir skirstymą: taikyti įstatyme numatytas lėšų skirstymo proporcijas bei pakoreguoti aprašo II skyrių, papildant nuostatomis, atspindinčiomis ir neprieštaraujančiomis minėto įstatymo 9 str. 2 d. 6 ir 7 punktams. Siekiant tikslingo bei skaidraus likusių lėšų, kurios, kaip nurodoma, gali būti naudojamos *pagal poreikį*, paskirstymui, teisiniame reglamentavime numatyti konkrečią sritį, kuriai šios lėšos skiriamos.

2. Biržų raj. savivaldybei – siekiant skaidrumo ir aiškumo skirstant KPPP lėšas, apraše įvardinti konkrečią lėšų skirstymo proporciją, apraše numatyti savivaldybės kaimiškosioms seniūnijoms skirtų lėšų procentinę dalį.

3. Biržų ir Kupiškio raj. savivaldybėms detalizuoti iš KPPP gautų likusių lėšų skirstymo procedūrą ir objektyviai apibrėžiamus kriterijus šių lėšų panaudojimui.

3.2. Savivaldybių nustatyti kriterijai, kuriais remiantis sudaromos vietinės reikšmės kelių objektų prioritetinės eilės, kelia neobjektyvių sprendimų rizikas

KPPP finansavimo lėšų naudojimo tvarka yra nustatyta Vyriausybės nutarimu Nr. 447 (LR Vyriausybės 2023 m. balandžio 19 d. nutarimo Nr. 276 redakcija) patvirtintu KPPP finansavimo lėšų naudojimo tvarkos aprašu, pagal kurį yra sudaroma KPPP lėšų naudojimo sąmata, kuri yra tvirtinama trejiems metams. Šia tvarka vadovaujasi valstybės, savivaldybės institucijos bei juridiniai asmenys, kurie siekia gauti finansavimą. Savivaldybėse KPPP finansavimo lėšų, kurios yra skiriamos vietinės reikšmės kelių objektams finansuoti, paskirstymo ir naudojimo tvarka nustatyta KPPP finansavimo lėšų naudojimo tvarkos aprašuose, kuriuos tvirtina savivaldybių tarybos, juose yra išvardijami objektų atrankos kriterijai, kuriuos nustatė pačios tarybos. Vadovaujantis kriterijais yra sudaromos objektų prioritetinės eilės, pagal kurias yra atliekami KPPP lėšomis finansuojami darbai. Atkreiptinas dėmesys, kad minimi kriterijai turi didelę reikšmę objektų atrankai savivaldybėse, o priimami sprendimai turi įtakos infrastruktūros gerinimui, vietos gyventojų gyvenimo kokybei ir kitiems šiais keliais keliaujantiems asmenims.

Teisinio reglamentavimo trūkumus, kurių pasekmė – itin plati diskrecija savivaldai savarankiškai priimti sprendimus, iliustruoja vienos iš savivaldybių atstovo pateikta situacija, kuomet savivaldybės tarybos nariams yra „akivaizdu“, kad tam tikras objektas turi būti prioritetinis, bet jis nėra įtraukiamas į objektų prioritetinę eilę, nes trūksta tam tikro prioriteto kriterijaus, todėl KPPP lėšos nėra skiriamos. Tokiu atveju savivaldybės taryba gali nuspręsti patvirtinti reikiamą kriterijų ir objektas taptų prioritetiniu, t. y. būtų įtraukiamas į savivaldybės objektų prioritetinę eilę pagal to objekto bruožus, t. y. kriterijai būtų formuojami pagal konkretaus objekto požymius.

Susipažinus su savivaldybių aprašuose numatytais kriterijais, kvestionuoti tokie abstraktūs terminai kurie konkretesnių aprašymų *ir/ar* rodiklių neturi, dėl to gali būti interpretuojami subjektyviai ir skirtingai pagal situaciją.

Pavyzdžiui, analizuojamu laikotarpiu galiojusiame Kupiškio raj. savivaldybės apraše²⁴ vienas iš numatytų prioritetų, į kuriuos atsižvelgiama skirstant programos lėšas – *tankiai*

---

²⁴ Naujoji aprašo redakcija Nr. TS-23 įsigaliojo 2024 m. sausio 27 d. KRA atlikimo metu analizuotas Kupiškio raj. savivaldybės KPPP lėšų, skirtų savivaldybės vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, taisyti (remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, naudojimo ir skirstymo aprašas Nr. TS-222

apgyvendintos teritorijos. Toks prioritetas yra abstraktus ir neapibūdina jo jokia skaitine išraiška. Taip pat, kriterijus – *objektai, kuriuose kyla grėsmė saugiam eismui*, tačiau nėra jokio detalesnio paaiškinimo, kuris iliustruotų grėsmės įvertinimą. Taip pat numatytas kriterijus – *didelis eismo intensyvumas*, tačiau jokios reikšmės, kada laikoma, kad eismas yra intensyvus ar kuo remiantis intensyvumas skaičiuojamas – nenurodoma. Minėti prioritetai galėjo sudaryti prielaidą kiekvieno prioritetinės eilės sudarymo svarstymo metu subjektyviai numatyti prioritetus ir taip neobjektyviai, nediferencijuojant kiekvieno prioriteto nustatytais balais atskirai, įvertinti objekto svarbą. Toks vertinimas kelia abejonų dėl objektų atrankos skaidrumo.

Biržų raj. KPPP lėšomis finansuojamų darbų vienas iš prioriteto kriterijų „*keliai (gatvės) vedantys į naujai sukuriamas darbo vietas*“. Tačiau nėra aišku, koks turėtų būti naujai sukuriamų darbo vietų skaičius, kuris lemtų objektyvų objekto prioritetą. Vertinant objektą turėtų būti nustatyti aiškūs ir pamatuojami parametrai (pavyzdžiui, atsižvelgiama į šalia objekto esančių įstaigų/įmonių darbuotojų esamą ar planuojamą skaičių ir pan.) kas leistų išvengti situacijų, kuomet kriterijumi būtų remiamasi neobjektyviai (pavyzdžiui, formaliai įsteigiant naujas darbo vietas). Taip pat Biržų raj. savivaldybėje numatyti prioriteto kriterijai *lankytini objektai ir gatvės (kvartalo) padėtis mieste*, tačiau lieka neaišku – kokie objektai ir kuo vadovaujantis laikytini lankytiniais ir koku būdu gatvės (kvartalo) padėtis apsprendžia jos pirmenybę. Duomenų, kad savivaldybėje būtų patvirtintas svarbių objektų sąrašas, analizės atlikimo metu negauta.

Pažymėtina, kad Biržų miesto gatvių su žvyro danga asfaltavimo prioritetinės eilės sudarymo tvarkos apraše²⁵ yra nustatyti atskiri prioritetai, pagal kuriuos *naudojamos KPPP lėšos bei KPPP lėšomis finansuojamų darbų planavimo kriterijai*. Tačiau apraše nėra numatytos balų skaičiavimo procedūros, nėra aišku kaip minėtais prioritetais ir kriterijais remiamasi praktikoje. Taip pat, apraše nėra reglamentuota koku būdu yra sudaroma *bendra* Biržų raj. savivaldybės kelių objektų prioritetinė eilė trejiems metams, t. y. kaip iš dviejų atskirų *miesto ir kaimiškujų seniūnijų* eilių sureitinguojama viena prioritetinė eilė. Be to, apraše yra numatyti KPPP lėšomis finansuojamų darbų planavimo kriterijai:

„ 16.1. *kelias (gatvė) yra valstybinės reikšmės kelio tęsinys arba valstybinės reikšmės kelių junginys;*

16.2. *kelias (gatvė) yra keleivių vežimo reguliariais reisais vietinio susisiekimo maršruto arba mokinių pavėžėjimo mokykliniais autobusais maršruto trasa arba šios trasos dalis;*

---

²⁵ Prieiga internete: <https://teisineinformacija.lt/birzai/document/29082>

16.3. prie kelio (gatvės) yra Biržų rajono savivaldybės gyventojams svarbių objektų (arba tokie objektai projektuojami, statomi, rekonstruojami);

16.4. kelias (gatvė) yra skirtas privažiuoti iki rekreacijos objektų, lankomų gamtos, kultūros, istorijos ir kitų paminklų arba objektų;

16.5. kelias (gatvė) yra tankiai apgyvendintoje teritorijoje;

16.6. keliai (gatvės) vedantys į naujai sukuriamas darbo vietas;

16.7. keliai (gatvės) esančios pasienio ruože.“

Visgi, nėra minima kaip vertinami ir pagal ką atrenkami, reitinguojami šie kriterijai planuojant darbus. Biržų raj. savivaldybės atstovai nurodė, kad „*poreikis vertinti šiuos kriterijus balais yra itin menkas, nes tokio vertinimo gali prireikti kartą per keletą metų, tokie objektai įgyvendinami nesudėtingai ir mažesnėmis lėšomis (paprastasis remontas ir priežiūros darbai)“*. Pavyzdžiui kriterijus: „*prie kelio (gatvės) yra Biržų rajono savivaldybės gyventojams svarbių objektų (arba tokie objektai projektuojami, statomi, rekonstruojami)“*. Apraše taip pat nėra pateikto paaiškinimo kuo vadovaujantis yra nustatomi *svarbūs objektai*: ar tai medicinos ar ugdymo įstaiga, ar prekybos centras, vaistinė ar kt. Šiuo atveju apraše turėtų būti detaliam pateiktas *svarbaus objekto* apibrėžimas, kuo svarbus objektas skiriasi nuo kitų objektų arba pateikta nuoroda į teisės aktą, kuriame pateiktas toks apibrėžimas. Apraše konkrečiai neįvardijant objekto tipo, kyla rizika, kad sprendimus priimantys asmenys gali subjektyviai interpretuoti kriterijų neturint tam objektyvių argumentų arba tokia situacija pasinaudoti ir taip į prioritetinę eilę įtraukti objektą, kuriam pagal esamą būklę ar vietą objektyviai neturėtų būti taikomas prioritetas. Pagal subjekto pateiktą informaciją darytina išvada, kad minimi kriterijai gali būti subjektyviai suvokiami ar interpretuojami, leidžia juos vertinti pagal poreikį.

Gerosios praktikos pavyzdys paminėtinas Kelmės raj. savivaldybėje, kurioje kelių objektų vertinimo kriterijai atrenkami pagal balų skaičių. Pavyzdžiui, aprašo 19 p. trečias kriterijus „*Objekto ruožu pasiekiami namų ūkiai (jų skaičius)“*. Numatyta, kad šiam kriterijui atrinkti galimi balai nuo 5 iki 30, kurie paskirstomi tokia tvarka: 30 namų ūkių – 30 balų; 20-30 namų ūkių – 20 balų; 10-20 namų ūkių – 10 balų; mažiau kaip 1-10 namų ūkių – 5 balai.

Išvada: savivaldybių aprašuose, kuriuose nustatyta KPPP lėšų skirstymo tvarka, išvardinti prioritetinės eilės sudarymo kriterijai nedetalizuoti, kai kur nėra numatytas jų vertinimas (reitingavimas pagal balus), todėl sprendimų priėmėjai, renkant objektus gali atlikti subjektyvius vertinimus, prioritetines eiles sudaryti ne objektyviai ir taip gali būti paskiriamos lėšos ne didžiausią prioritetą turinčiam objektui. Kelių finansavimą reglamentuojančiuose teisės aktuose trūksta

nuostatų, kuriomis savivaldybės privalėtų remtis rengiant ir reitinguojant prioritетines eiles, todėl savivaldybių tarybos gali naudotis turima plačia diskrecija, nusistatyti kriterijus, kurie gali būti aktualūs konkrečiam objektui atrinkti.

Pasiūlymai:

LR susisiekimo ministerijai:

1. Teisiniame reglamentavime įtvirtinti aiškias nuostatas kokiais kriterijais (techniniais, objektyviai pagrįstais parametrais, rodikliais) remiantis turi būti nustatomas objekto prioritetasis;
2. Įtvirtinti pareigą savivaldybėms, nustatant KPPP lėšų paskirstymo prioritetą, vertinti nustatytų kriterijų balų sumą, t. y. reitinguoti prioritetų eilę pagal objektyvius, kriterijams prisikirtus balus.

Savivaldybėms:

1. Biržų ir Kelmės raj. savivaldybėms patikslinti ir aiškiai detalizuoti kriterijus apibrėžiant juos objektyviais, pamatuojamais rodikliais, kuriais remiantis parenkami prioritetiniai objektai.

3.3. Prioritetinę eilę sudarančių subjektų paskyrimas ir veikla stokoja aiškumo ir skaidrumo

Vertinant Įstatymą ir Vyriausybės Nutarimą Nr. 447 matyti, kad juose nėra reglamentuota procedūrinė tvarka ir jos pagrindiniai principai, pagal kuriuos savivaldybės turėtų sudaryti vietinės reikšmės kelių objektų, kuriems skiriamos KPPP lėšos, prioritетines eiles (toliau – kelių prioritетinės eilės). Nesant nuostatų kelių prioritетinių eilių sudarymo procedūrų vykdymui, kiekviena savivaldybė savarankiškai nusistato individualias tvarkas, kurios ne visuomet gali būti atsparios korupcijai. Visų pirma, verta atkreipti dėmesį į tai, kam (specialiai komisijai ar savivaldybės administracijos skyriui) savivaldybėse yra suteikti įgaliojimai sudaryti kelių prioritетines eiles. Analizuojant Biržų, Kelmės ir Kupiškio raj. savivaldybių aprašus, matyti, kad egzistuoja skirtinga kelių prioritетinių eilių sudarymo tvarka: vertinant iki analizės atlikimo pradžios galiojusią Kupiškio raj. savivaldybės aprašo²⁶ redakciją, matyti, kad savivaldybėje nebuvo jokios, už vietinės reikšmės kelių objektų prioritетinės eilės sudarymą atsakingos specialios komisijos. Apraše nebuvo pateikta jokios detalesnės informacijos apie prioritетinės eilės sudarymo procedūrą, minima tik bendrinė informacija: prioritетinė eilė buvo tvirtinama Savivaldybės tarybos, sudaroma ne trumpesniau kaip

---

²⁶ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/4fabde9228ec11edb36fa1cf41a91fd9?jfwid=46jpeqrgc>

trejų metų laikotarpiui ir skelbiama interneto svetainėje. Savivaldybės Infrastruktūros skyrius vadovaudamasis savivaldybės tarybos patvirtinta prioritetine eile ir strateginiu planu parengdavo vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, taisyti (remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti objektų sąrašą. 2024-01-25 pakeitus aprašą nustatyta detalesnė tvarka²⁷. Savivaldybės atstovas nurodė, kad pagal šiuo metu galiojančią tvarką²⁸ šiuo metu komisiją sudaro 7 nariai: savivaldybės skyrių specialistai, tarybos nariai (tiek esantys valdančioje daugumoje, tiek opozicijoje), bendruomenių atstovai, už korupcijos prevenciją savivaldybėje atsakingas asmuo.

Kelmės raj. savivaldybės aprašo dėl KPPP lėšų, skirtų savivaldybei vietinės reikšmės keliams tiesti, taisyti (remontuoti), rekonstruoti, prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, naudojimo ir skirstymo²⁹ 14 p. numatyta, kad Kelių objektų prioritetinei eilei parengti yra sudaroma *penkių asmenų komisija*, kuri vertina seniūnijų pateiktų objektų atitiktį Kelių atrankos vertinimo kriterijams, kuriuos nustatė pati savivaldybės taryba. Tačiau nuostatų, kuriose būtų nustatyta detali komisijos sudarymo ir komisijos veikimo tvarka, nėra. Tuo tarpu LR vietos savivaldos įstatymo 22 str. yra reglamentuota savivaldybių tarybų komisijų sudarymo ir veiklos tvarka, kuri numato, kad komisijų nuostatus tvirtina savivaldybių taryba. Kelmės raj. savivaldybės atstovas nurodė, kad nėra būtinybės tokių nuostatų parengimui, nes minėta komisija nepriima jokių sprendimų, o tik patikrina dokumentus ir pagal balus sudėlioja objektų eilę. Tačiau iš esmės tiek dokumentų tikrinimas, tiek pats balų skyrimas yra procedūros, kurių metu priimami sprendimai, tokiu būdu yra nustatoma objekto vieta eilėje, todėl tokia praktika, kai komisija veikia nesant jokių jos veiklą reglamentuojančių teisės aktų, antikorupcine prasme yra itin ydinga.

Pagal iš Kelmės raj. savivaldybės administracijos gautus posėdžių protokolus matyti, kad 2023 m. minėta komisiją sudarė Statybos ir infrastruktūros skyriaus vedėjas (komisijos pirmininkas), to paties skyriaus vyr. specialistas, Strateginio planavimo ir investicijų skyriaus vedėjas, Viešųjų pirkimų skyriaus vyriausioji specialistė ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros skyriaus vyr. specialistas. Situacija, kai vienas iš komisijos narių yra pavaldus komisijos pirmininkui, antikorupciniu požiūriu ydinga, gali lemti piktnaudžiavimo ir neobjektyvių sprendimų rizikų atsiradimą. Taip pat pastebėta, kad Kelmės raj. savivaldybės interneto svetainėje, skiltyje „Savivaldybės administracijos sudarytos komisijos“³⁰ yra išvardintos visos komisijos, pateikti pirmininkų kontaktiniai duomenys bei

²⁷ STT raštas dėl KRA atlikimo būtinybės nustatymo pateiktas 2024 m., sausio 5 d., reg. Nr. 4-01-14, nauja aprašo redakcija Nr. TS-23 įsigaliojo 2024 m. sausio 27 d.

²⁸ Prieiga internete: <https://eseimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/e43a25f2bb8311ee9269b566387cfeb?jfwid=46jpeqrgc>

²⁹ Prieiga internete: https://www.kelme.lt/wp-content/uploads/2022/12/T-30_2023-01-26_T1-10.pdf

³⁰ Prieiga internete: <https://www.kelme.lt/administracija/struktura-ir-kontaktai/administracijos-sudarytos-komisijos/>

išvardinti komisijų nariai, tačiau apie Vietinės reikšmės kelių objektų prioritetinės eilės sudarymo komisiją nėra pateikta jokios informacijos.

Analizuojant Biržų raj. savivaldybės aprašą³¹ matyti, kad vietinės reikšmės kelių objektų prioritetinę eilę parengia savivaldybės Statybos ir infrastruktūros skyrius, kurią tvirtina Savivaldybės taryba. Savivaldybėje 2021-2023 m. nebuvo sudarytos komisijos (darbo grupės), atsakingos už Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų, skirtų savivaldybės vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, rekonstruoti, taisyti (remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, paskirstymą. Statybos ir infrastruktūros skyriaus nuostatuose³² numatytas vienas iš uždavinių – vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, viena iš pagal kompetenciją skyriui pateiktų funkcijų – KPPP lėšų naudojimas, sutarčių sąlygų kontrolės vykdymas.

Išvada: teisiniame reglamentavime nėra aiškiai numatyta kam savivaldybėse turėtų būti priskiriama funkcija parengti kelių objektų prioritetines eiles, todėl analizuojamos savivaldybės šią funkciją paskiria sukurtoms komisijoms ar savivaldybės struktūriniais padaliniais. Komisijos veikla, nesant komisijos nuostatų, gali neužtikrinti skaidraus prioritetinės eilės sudarymo proceso.

Pasiūlymai:

LR susisiekimo ministerijai:

1. Tobulinti teisinį reglamentavimą, kuris užtikrintų objektyvumą prioritetinės eilės sudarymo/keitimo procedūrų metu;

Savivaldybėms:

2. Kelmės raj. savivaldybei detaliau reglamentuoti prioritetinės eilės sudarymo/keitimo procedūrą – parengti komisijos, atsakingos už kelių prioritetinės eilės sudarymą, nuostatus, kuriuose būtų nustatyta komisijos formavimo tvarka, t. y. narių skaičius, narių kompetencijos, sprendimų priėmimo tvarka pvz., kiek turi dalyvauti narių, numatyti procedūrą jei nedalyvauja pusė komisijos narių ir kt. Pakeisti komisijos, atsakingos už kelių prioritetinės eilės sudarymą, sudėtį, kad tarp komisijos primininko ir komisijos narių nebūtų pavaldumo, kas gali kelti abejonių dėl komisijos narių priimtų sprendimų skaidrumo.

---

³¹ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/8fd3d960b43711ed8df094f359a60216/asr>

³² Prieiga internete: <https://www.birzai.lt/struktura-ir-kontaktine-informacija/57/statybos-ir-infrastrukturos-skyrius/d22>

3.4. Galimybė keisti planus be objektyvių argumentų ar motyvų kelia korupcijos riziką

Biržų raj. Savivaldybės aprašo 8 p. įtvirtinta nuostata: „Kelių objektų prioritentinė eilė gali būti tikslinama ar papildoma atsižvelgiant į naujai atsiradusias ir nenumatytas aplinkybes, t. y. gaunamą tikslinį kitų struktūrinių fondų finansavimą, įvykusių stichinę nelaimę“. Sudarant kelių objektų prioritetinę eilę, remiamasi Biržų raj. tarybos priimtu Biržų rajono kaimiškųjų seniūnijų gatvių remonto prioritetinės eilės sudarymo tvarkos aprašu³³ ir Biržų miesto gatvių su žvyro danga asfaltavimo prioritetinės eilės sudarymo aprašu³⁴. Minėta prioritetinė eilė sudaroma vadovaujantis šiuose aprašuose nustatytais kriterijais, kurie vertinami balais lentelėje pagal nustatytą formą. 2023 m. kovo 29 d. Biržų raj. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-89 patvirtinta 2023 – 2025 m. vietinės reikšmės kelių objektų prioritetinė eilė. Prioritetinėje eilėje yra 16 objektų, kurie įgyvendinami prioriteto tvarka – darbams įgyvendinti reikalingos suplanuotos lėšos. Sudarytas antrasis sąrašas objektų (įvardinti 32 objektai), kurių darbams atlikti per trejų metų laikotarpį lėšų trūksta, tačiau yra numatytos sąlygos: „Objektai, kurių projektai parengti, pagal poreikį ir galimybes perkeliama į 1 sąrašą, likusių projektai rengiami pagal galimybes. Atsiradus galimybei, iš 2 sąrašo Objektai perkeliama į 1 sąrašą, pateikiant motyvuotą siūlymą.“. Tokia nuostata „pagal poreikį ir galimybes“ nėra aiški, sudaro sąlygas metų eigoje nepagrįstai atlikti objektų vertinimą ir taip iš 2 sąrašo objektą perkelti į 1 sąrašą.

Nustatyta, kad 2023 m. prioritetinė eilė Biržų raj. savivaldybėje buvo keičiama du kartus. Pirmas keitimas atliktas 2023 m. birželio 30 d. Biržų raj. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-213, tačiau peržiūrėjus prioritetinę eilę ir 2 sąrašą, jokių prioritetinės eilės keitimų nematyti. Sekantis sprendimas priimtas 2023 m. spalio 25 d., Nr. T-313. Į prioritetinę eilę įtraukti du nauji objektai: 9. Biržų m. Vilniaus g. (nuo S. Dagilio g. iki J. Janonio g.) iki Kęstučio g. (nuo Vytauto g. iki Rotušės g.); 10. Biržų m. Kilučių g. nuo Bitės g. iki Skratiškių g. ir nuo Ateities g. iki Respublikos g. Pažymėtina, kad šie objektai nebuvo įtraukti į 2 sąrašą, todėl tampa neaišku kokiu pagrindu ir motyvu šie objektai įtraukti į prioritetinę eilę. Tuo tarpu, kitiems objektams, nenurodant motyvų, nustatomas žemesnis prioritetas, pavyzdžiui iš 10 vietos į 13-tą vietą perkeltas objektas Biržų m. Laužadiškio g.; iš 12-os vietos į 14-tą vietą Biržų m. B. Dauguviečio, Rinkos, S. Dagilio, Pirties ir Žemaitės g.; iš 13-os vietos į 16-tą vietą objektas Biržų m. Plento g. ir Biržų kaimo Rožių g. (II etapas, Rožių g.), iš 14-tos vietos į 15-tą vietą Biržų m. B. Dauguviečio, Rinkos, S. Dagilio, Pirties ir Žemaitės g., iš 15-tos vietos į 17-ą vietą Biržų raj. sav. Parovėjos sen. Liesiškio k. Liesiškio g. ir Lyglaukių k. Lyglaukių g. (II etapas), iš 16-os vietos į 18-tą vietą Biržų raj. sav. Širvėnos sen., vietinės reikšmės kelias

³³ Prieiga internete: <https://teisineinformacija.lt/birzai/document/28841>

³⁴ Prieiga internete: <https://teisineinformacija.lt/birzai/document/29081>

Karajimiškis – Kauniai. Siekiant nustatyti kokiais argumentais keičiant prioritetinę eilę vadovavosi Biržų raj. savivaldybės taryba, vertintas tarybos posėdžio, vykusio 2023 m. spalio 25 d. vaizdo ir garso įrašas. Statybos ir infrastruktūros skyriaus vedėjas posėdžio metu paaiškino, kad keitimai vykdomi siekiant iki metų galo panaudoti visas savivaldybei skirtas lėšas, nurodė, kad yra įtraukti paprastojo remonto darbai, vietoj tų, kurie nebuvo nupirkti Dagilio g., Latvygalos g., teigė, kad nors darbai tęsiasi, bet jie nebus įgyvendinti. Tačiau posėdžio metu nėra atskirai aptariami konkretūs prioritentinėje eilėje keičiami objektai, nėra viešai paaiškinta kuo remiantis priimtas sprendimas pasirinkti būtent įtrauktus naujus objektus. Posėdžio protokole apie darytus prioritetinės eilės keitimus užsiminta gana abstrakčiai, nėra pateiktų keitimo motyvų. Pavyzdžiui, posėdžio darbotvarkės antrasis klausimas: dėl Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 29 d. sprendimo Nr. T-89 „Dėl vietinės reikšmės kelių objektų prioritetinės eilės patvirtinimo“ pakeitimo, sprendimas – visais balsais pritarti pateiktam sprendimo projektui ir priimti Tarybos sprendimą svarstyti klausimu.

Antikorupcine prasme neigiamai vertintina tai, kad Kupiškio raj. savivaldybės apraše nebuvo nustatyta objektų eiliškumo keitimo procedūros eiga. Todėl tampa neaišku, kuo remiantis ir kokiais argumentais vadovaujantis metų bėgyje keletą kartų buvo atliekamos prioritetinių eilių korekcijos ir kaip buvo nustatoma būtinybė atlikti pakeitimus.

Nors LR SM pristatant naująją KPPP įstatymo redakciją akcentavo, kad nauja tvarka savivaldybėms suteiks daugiau savarankiškumo ir įpareigos skaidriai priimti sprendimus skirstant lėšas, tačiau analizuojant minėtus procesus, akivaizdžiai matyti, kad KPPP lėšų naudojimo ir skirstymo procesuose savivaldybėms trūksta kontrolės. Pavyzdžiui, tai iliustruoja analizės atlikimo metu rasta informacija apie Kupiškio raj. savivaldybėje atlikto vidaus audito metu nustatytus pažeidimus. Atlikto audito metu paaiškėjo, kad Kupiškio raj. savivaldybėje buvo pasitaikęs atvejis, kai atlikti kelio remonto darbai, finansuojami KPPP lėšomis, nors gatvė net nebuvo įtraukta į vietinės reikšmės kelių objektų prioritetinę eilę³⁵. Tuo tarpu, Biržų ir Kelmės raj. savivaldybėse dėl prioritetinių eilių objektų keitimo procedūrų savivaldybių tarybos yra patvirtinusios tik deklaratyvias normas. Pavyzdžiui, Kelmės raj. savivaldybės apraše išdėstyta: „*Kelių objektų prioritetinė eilė einamaisiais metais gali būti tikslinama atsižvelgus į pasikeitusią situaciją*“. Abi nuostatos abstrakčios, gali būti skirtingai interpretuojamos ir sudaryti sąlygas prioritetinė objektų eilę keisti

---

³⁵ Prieiga internete: <https://www.kupiskis.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/kontroles-ir-audito-tarnyba/atliktu-auditu-ataskaitos-asa5.html> Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos išvada „Dėl biudžeto lėšų panaudojimo asfaltuojant Ežerėlio gatvę Aukštupėnų kaime, Kupiškio rajone, teisingumo ir teisėtumo“ (2022-12-30 Nr. K5-12)

pagal neobjektyvų poreikį, o nesant aiškaus procedūrų reglamentavimo – galimai lengvesne, nei ji buvo sudaryta, tvarka.

Išanalizavus 2022 m. Kupiškio raj. savivaldybės tarybos 2022 m. kovo 31 d. patvirtintą sprendimą Nr. TS-89, matyti, kad 2022-2024 metams yra patvirtinta 16 prioritetinių objektų, kuriems planuojami darbai – kapitalinis remontas. Prioritetinė eilė sudaryta remiantis Kupiškio raj. savivaldybės 2022-2024 m. strateginiu veiklos planu. Tačiau nepraėjus pilnam mėnesiui, 2022 m. balandžio 28 d. savivaldybės tarybos sprendimu atliktas prioritetinės eilės keitimas (sprendimas Nr. TS-117). Po pakeitimo prioritetinėje eilėje atsirado 3 nauji objektai: 3. Kupiškio rajono, Kreipšių kaimo Vėželių gatvės; 4. Kupiškio miesto P. Matulionio ir Dolomitų gatvės; 9. Kupiškio rajono Juodpėnų kaimo K. Spaičio gatvė. Dėl šių objektų į prioritetinę eilę įtraukimo, pasikeičia kitų objektų eiliškumas, keturiolika objektų pasistūmėjo keliais punktais žemyn, kas reiškia, kad minėtų objektų darbai bus atliekami vėliau nei buvo planuota. Susipažinus su Kupiškio raj. savivaldybės tarybos 2022 m. balandžio 28 d. posėdžio garso ir vaizdo įrašu, kurio metu tuometis Infrastruktūros skyriaus vedėjas pristatė svarstytiną klausimą Nr. 13 „Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2022 m. kovo 31 d. sprendimo Nr. TS-89 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių (gatvių) objektų prioritetinės eilės 2022–2024 metams patvirtinimo“ pakeitimas“ pastarasis nurodė, jog: pakeitimai yra susiję su finansavimu iš kelių direkcijos (tuometinė LAKD, dabar – AB „Via Lietuva“). Tačiau apie jokių prioritetinės eilės konkrečių objektų eiliškumo pakeitimus nėra užsiminta, tikslių priešasčių, kurios būtų lėmusios finansavimo pakeitimus, nėra įvardinta. Vienas iš tarybos narių užsiminė apie Vilniaus gatvę, kuri net nėra įtraukta į prioritetinę eilę. Likę tarybos nariai jokių klausimų neuždavė, vienbalsiai pritarė prioritetinės eilės pakeitimui.

Kelmės raj. savivaldybėje 2022 m. kovo 24 d. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-110 patvirtinta vietinės reikšmės kelių objektų prioritetinė eilė, kuri yra sudaryta trejų metų (2022 – 2024 m.) laikotarpiui. Kiekvieniems metams atskirai pagal balų mažėjimo tvarką sudaryta numatomų atlikti darbų/paslaugų eilė. 2023 m. kovo 23 d. sprendimu Nr. T-71 prioritetinė eilė pakeista. Sekantis pakeitimas atliktas 2023 m. liepos 27 d. sprendimu Nr. T-225, kuriame pirmuoju 2023 m. eilės objektu tapo Tytuvėnų seniūnijos kelio Ty-07 kapitalinis remontas, surinkęs 85 balus. Tačiau prieš tai patvirtintame sprendime Nr. T-71 šis objektas buvo 33-oje vietoje, o darbų atlikimas numatytas 2024 m. Analizuojant Kelmės raj. savivaldybės pateiktą ir viešai prieinamą informaciją, nerasta jokios informacijos, kuria remiantis būtų galima spręsti apie tokio pakeitimo objektyvius motyvus.

Išvada: savivaldybėms yra suteikta plati diskrecija spręsti kelių prioritetinių eilių keitimo klausimus bei procedūrų nustatymą. Vyrauja skirtinga praktika, kuri turi trūkumų antikorupeiniu požiūriu: neaiškios ar nepatvirtintos procedūros, galimybė keisti planus be aiškių argumentų ar

motyvų daug lengvesne, nei pradinis sudarymas, tvarka, gali kelti neteisėtų susitarimų, piktnaudžiavimo, nepagrįstų bei nemotyvuotų sprendimų priėmimo rizikas.

Pasiūlymai:

Biržų ir Kelmės raj. savivaldybėms:

1. Aprašuose, kurie reglamentuoja KPPP lėšų naudojimo bei skirstymo tvarką, nustatyti objektų prioritетinių eilių keitimo procedūras: aprašuose įvardinti galimas objektų keitimo priežastis, kuo vadovaujantis keičiamas objektų eiliškumas, kas sprendžia ir tvirtina sprendimą dėl prioritетinių eilių keitimo, kokia procedūra taikoma jei objektų sąrašas nepatvirtinamas.

LR susisiekimo ministerijai:

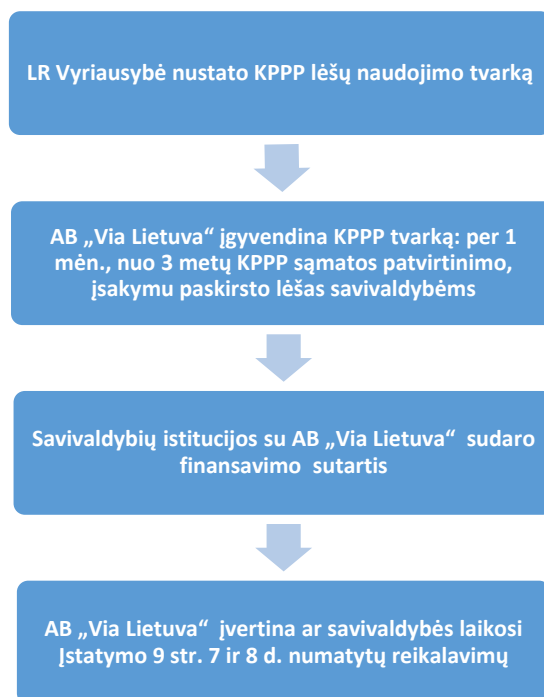
2. Inicijuoti LR Vyriausybės Nutarimo Nr. 447 pakeitimus, atitinkamai skiriant dėmesį vietinės reikšmės kelių objektų prioritетinių eilių keitimo procedūrų reglamentavimui, kuriuo privalėtų vadovautis savivaldybių tarybos ir būtų taikoma vienoda praktika, kuri leistų išvengti skirtingų įstatymo taikymo interpretacijų, galimybės lengvesniu būdu priimti/keisti sprendimus ir subjektyvių sprendimų priėmimo savivaldybėse skirstant ir naudojant KPPP lėšas.

3.5. Dalyje KPPP lėšų skirstymo procedūros stadijų stoko jama procesų kontrolės

Savivaldybėms siekiant gauti KPPP finansavimą vietinės reikšmės kelių remontui ir priežiūrai, savivaldybių tarybos tvirtina vietinės reikšmės kelių/gatvių objektų sąrašus, kuriuos vėliau, sutarties sudarymo metu, turi suderinti su AB „Via Lietuva“ (buvusia LAKD). Nors Vyriausybės Nutarime Nr. 447 sutarties sudarymas tarp savivaldybių ir AB „Via Lietuva“ pateikiamas kaip siekis kontroliuoti savivaldą, o vienas iš pagrindinių įmonės tikslų – užtikrinti, kad KPPP lėšos būtų efektyviai panaudojamos³⁶, praktikoje teisinis reglamentavimas nesudaro prielaidų tinkamai kontrolei vykdyti. Žemiau pavaizduotas KPPP lėšų skirstymo savivaldybėms procesas:

---

³⁶ Prieiga internete: https://vialietuva.lt/wp-content/uploads/2021/10/lukesciu_rastas_2020-10-01.pdf

Pavyzdžiui, AB „Via Lietuva“ generalinio direktoriaus 2023 m. vasario 10 d. įsakyme Nr. VE-25 „Dėl kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų savivaldybių institucijų valdomiems vietinės reikšmės keliams paskirstymo 2023 metais“ yra išdėstytos lėšos 2023 m., kurios paskirstytos kiekvienai savivaldybei atskirai. Turto ir veiklos valdymo departamento Vietinės reikšmės kelių skyriui paskirta funkcija inicijuoti sutarčių pasirašymo su savivaldybėmis procesą bei kontroliuoti sutartyse numatytų finansinių įsipareigojimų vykdymą. Viena iš sąlygų – su savivaldybėmis pasirašyti sutartis tik įsitikinus, kad KPPP lėšos yra skirstomos pagal savivaldybių nustatytas tvarkas, t. y. vietinės reikšmės kelių prioritetingos eilės privalo būti sudarytos ne trumpesniai kaip trejų metų laikotarpiui, viešai paskelbtos interneto svetainėje ir nuolat atnaujinamos³⁷. Kaip matyti, vienintelis kontrolės etapas savivaldybių atžvilgiu, yra tik prieš sudarant finansavimo sutartį ir atnaujinus objektų sąrašą. Atnaujinant objektų sąrašus seka analogiškas procesas: savivaldybės, siekdamas atnaujinti finansavimo sutartis, pateikia AB „Via Lietuva“ atnaujintą objektų sąrašą, nenurodant jokių keitimo argumentų, o pastaroji, kaip ir pirminės sutarties pasirašymo metu, patikrina nustatytų reikalavimų laikymąsi – ar sąrašai sudaryti pagal savivaldybių nustatytą tvarką ir ar viešai pateikti savivaldybės interneto svetainėse. Iš teisinio reglamentavimo matyti, kad dabartinė kontrolės forma neapima tinkamos lėšų paskirstymo proporcijų ir atitikimo KPPP finansavimo įstatymo nuostatoms kontrolės, kontrolės institucijos neturi jokios prievolės ir

³⁷ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/3083f5b0abdd11ed924fd817f8fa798e?positionInSearchResults=0&searchModelUID=a849dc28-7c11-46b9-a6d7-793d863c2eb9>

įgaliojimų vertinti ar objektų sąrašas sudarytas remiantis objektyviais kriterijais, o tik vertina ar savivaldybės laikosi savo pačių sukurtos ir patvirtintos vidaus tvarkos.

Biržų rajono savivaldybė nurodė, kad kiekvieną kartą iš AB „Via Lietuva“ atvykęs kontrolę vykdančio asmens atliktavo objekto patikrą, kurios metu tikrindavo kontrolinius laboratorinių tyrimų rezultatus, medžiagų deklaracijas, tikrindavo bei vizuodavo atliktų darbų aktus ir formas F-3³⁸. Subjektas nurodė, kad jei pateikus paraišką AB „Via Lietuva“ rasdavo neatitikimų, informuodavo apie tai, o po to, juos pataisius, paraiška teikiama pakartotinai. Nurodė, kad atvejo, kuomet AB „Via Lietuva“ atsisakytų finansuoti pagal teikiamą paraišką, nebuvo.

Kelmės rajono savivaldybė nurodė, kad AB „Via Lietuva“ nuolat atlieka KPPP lėšų naudojimo kontrolę, bendrovės atstovas atlieka objektų apžiūras, užsakinėja laboratorinius bandymus. Nurodė, kad nėra buvę situacijos, kuomet teikta paraiška nebūtų finansuojama.

Kupiškio rajono savivaldybė nurodė, kad AB „Via Lietuva“ atstovas nuolatos vykde kontrolę: atliktavo objekto patikrą, kurios metu tikrindavo kontrolinius laboratorinių tyrimų rezultatus, medžiagų deklaracijas, tikrindavo bei vizuodavo atliktų darbų aktus ir formas F-3.

Išvada: situacija, kuomet savivaldybės priimant sprendimą turi laikytis tik savo pačių sukurtu vidinio reglamentavimo be išorinės kontrolės, suponuoja galimybę priimti neobjektyvius sprendimus. Kontrolės vykdymas tik finansavimo sutarčių pasirašymo ir jų keitimo etapuose derinant objektų sąrašus nepadeda iki galo užtikrinti skaidrios objektų atrankos procedūros. Vertinant kartu su 3.1. skirsnyje aprašytais situacijomis matyti, kad tokia situacija kelia neobjektyvių sprendimų, neteisėtų susitarimų rizikas ir gali pažeisti viešąjį interesą.

Pasiūlymas:

LR susisiekimo ministerijai sukurti ir taikyti kontrolės mechanizmą, kuris leistų užtikrinti objektyvų savivaldybėms skirtų KPPP lėšų paskirstymą ir panaudojimą.

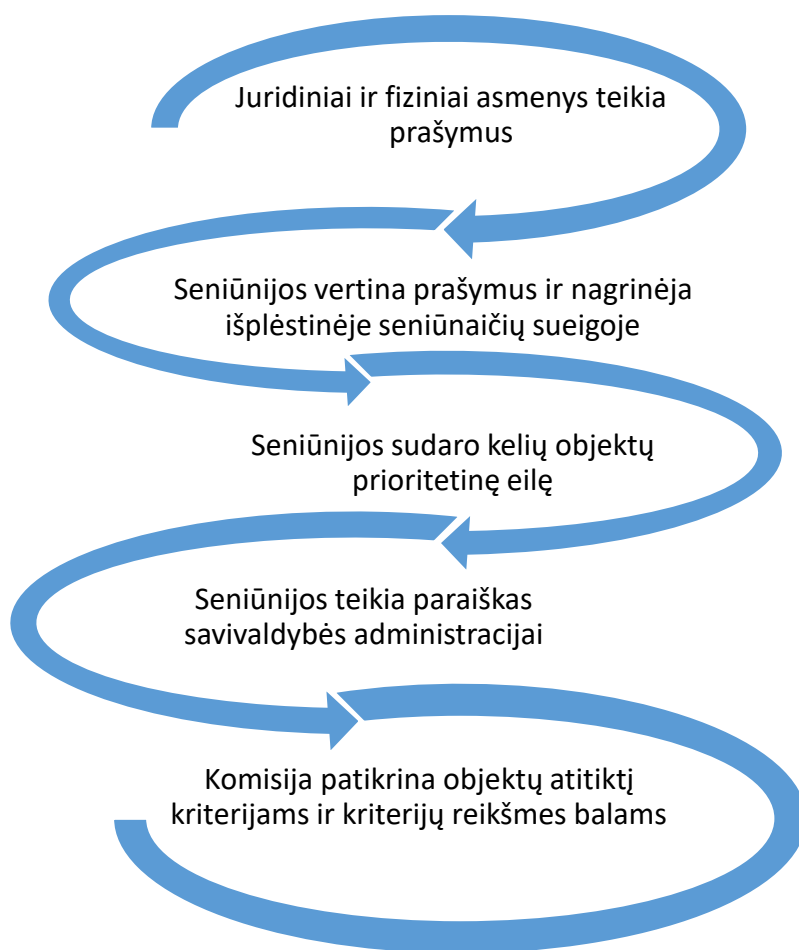
---

³⁸ F3 forma – atliktų darbų apmokėjimo pažyma. LAKD prie SM Generalinio direktoriaus 2009 m., balandžio 17 d., įsakymas Nr. V-107 „Dėl Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos Generalinio direktoriaus 2003 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. V-5 „Dėl kelių priežiūros vadovo IV dalies „Automobilių kelių priežiūros darbų programos parengimas, techninė kontrolė, priėmimas ir apmokėjimas tkdp-02“ patvirtinimo“ pakeitimo 19 priedas.

3.6. Plati diskrecijos teisė seniūnijoms priimti sprendimus gali kelti korupcijos riziką

Analizuojant Biržų, Kelmės ir Kupiškio raj. savivaldybių aprašus, nustatyta, kad juose skirtingai numatytos arba visai neapibrėžtos seniūnijų, seniūnų, seniūnaičių funkcijos, nors pastarieji turi įtaką formuojant vietinės reikšmės kelių ir gatvių prioritетines eiles, nes būtent pirmasis atrankos etapas kyla seniūnijų lygmenyje, remiantis vietos bendruomenių atstovų teikimu. Seniūnijos atstovai savo aptarnaujamos teritorijos probleminius kelių ir gatvių objektus pirminiame etape atranka ir teikia savivaldybių taryboms. Todėl svarbu tinkamai apibrėžti šios seniūnų funkcijos ribas.

Žemiau pavaizduota schema, kurioje matyti Kelmės raj. savivaldybės seniūnijų vaidmuo sudarant objektų prioritетines eiles:

Kelmės raj. savivaldybėje KPPP lėšos vienuolikai seniūnijų skirstomos atskirai, atsižvelgiant į *biudžeto galimybes, seniūnijos dydį, gyventojų skaičių, kelių tinklo ilgį*. Nors ir

pozityviai vertinta tai, kad objektų atrankos procedūroje dalyvauja seniūnijos atstovai, kurie kaip žinia, turėtų geriausiai žinoti vietos kelių, gatvių ir eismo problemas ir tuo remiantis pasiūlyti opiausius objektus, tačiau iš savivaldybės pateiktos informacijos nėra duomenų apie tai, koku būdu yra atrenkami seniūnijos ir bendruomenės atstovai, kurie dalyvauja objektų atrankos procedūroje, dėl ko gali kilti piktnaudžiavimo, neteisėtų susitarimų ir neobjektyvių sprendimų rizikos. Pavyzdžiui, Kelmės raj. savivaldybės apraše numatyta: „12. Seniūnija, įvertinusi visus prašymus ir juos išnagrinėjusi išplėstinėje seniūnaičių sueigoje, kurią sudaro seniūnijos seniūnas ar jo įgaliotas asmuo, seniūnaičiai, seniūnijos bendruomenių atstovai, po vieną verslo ir ūkininkų atstovą, iki einamųjų metų gruodžio 31 d. Savivaldybės administracijai teikia paraišką.“, tačiau, įvairūs subjektai gali būti suinteresuoti dėl tam tikrų kelių priežiūros ar remonto darbų, kurie išsidėstę šalia jiems svarbių objektų, tačiau neatspindėti objektyvios situacijos ir poreikio tenkinant viešąjį interesą. Taip pat iš turimos informacijos nėra aišku, ar sueigos metu yra sprendžiamas narių nusišalinimo klausimas, susiklosčius padėčiai, kai gali būti svarstoma dėl objekto esančio šalia išplėstinės seniūnaičių sueigos nario gyvenamosios vietos ar kita, kai narys gali pasinaudoti padėtimi siekiant asmeninės naudos. Vertinant aprašo 11 p., prašymus gali teikti visi tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenys, todėl tikėtina, kad prašymus gali teikti ir išplėstinės seniūnaičių sueigos narių šeimos nariai ar kiti suinteresuoti asmenys. Nors remiantis vietos savivaldos įstatyme³⁹ numatyta sąvoka, „Išplėstinė seniūnaičių sueiga - seniūnaičių ir seniūnijos aptarnaujamoje teritorijoje veikiančių bendruomeninių organizacijų deleguotų atstovų susirinkimas, kuriame sprendžiami šio įstatymo nustatyti klausimai“. Kelmės raj. savivaldybė nurodė, kad bendruomenių atstovai yra kaimų ir miestų bendruomenių pirmininkai arba jų įgalioti asmenys, minėti susirinkimai yra protokoluojami. Taip pat Kelmės raj. savivaldybės apraše aiškiai nurodoma, kad Seniūnijų seniūnai, vadovaudamiesi numatytais objektų atrankos vertinimo kriterijais, iki nurodyto termino turi pateikti kelių objektų vertinimą balais, eigoje, savivaldybės komisija, sudaryta dėl Kelmės raj. savivaldybės vietinės reikšmės kelių objektų prioritetinės eilės sudarymo, įvertina ar seniūnijose objektų vertinimas atliktas pagal savivaldybės tarybos patvirtintą tvarką. Tačiau vertinant tai, kad minėta komisija neturi jokių veiklos nuostatų, o apraše nėra numatytos balų tikrinimo procedūros eigos, gali kilti rizikos dėl vertinimo skaidrumo.

Kupiškio raj. savivaldybėje vietinės reikšmės kelių organizavime seniūnijų seniūnai neturi jokios funkcijos, apraše nenumatyta jokių atsakomybių atrenkant objektus ar ruošiant prioritetines kelių eiles, išskyrus tai, kad pagal seniūnijų seniūnų pateiktus prašymus

---

³⁹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.5884/asr>

Infrastruktūros skyrius parengia preliminarią finansavimo šamata savivaldybėje, bet ši funkcija nėra tiesiogiai susijusi su prioritetinių eilių sudarymu ar objektų atranka. Visgi, Kupiškio raj. savivaldybė nurodė: „*Seniūnijos, vadovaudamosi savivaldybės tarybos sprendimu, pagal kuri paskirstytos lėšos einamaisiais metais, įvertinusios kelių ir gatvių būklę, paskirsto, kiek iš gautų lėšų skirti kelių su asfalto danga priežiūrai, kiek kelių su žvyro danga priežiūrai. Seniūnijos pačios pasirenka, kuriuos kelius ir kokių prioritetu prižiūrėti. Pažymėtina, kad tai ta KPPP lėšų dalis, kuri skirta kelių priežiūrai (t. y. ne tiesimui, rekonstrukcijai ar kapitaliniams remontams)*“. Iš pateiktos informacijos matyti, kad seniūnijoms nėra prievolės vadovautis tam tikrais kriterijais ar atlikti išankstinį objektų vertinimą. Kadangi nėra aišku pagal ką vadovaujantis seniūnijos atranka objektus, kuriems skiriamos lėšas, gali kilti rizika, kad seniūnijų atstovai gali turėti galimybę subjektyviai nuspręsti kam paskirti lėšas ir taip jas panaudoti neefektyviai.

Biržų raj. savivaldybės seniūnijų seniūnams numatyta atsakomybė atsakyti už KPPP lėšų efektyvų naudojimą – patvirtinti darbų atlikimą ir pasirašyti suteiktų paslaugų aktus, tačiau objektų atrankos ir prioritetinių eilių sudaryme seniūnai nedalyvauja. Subjektas KRA atlikimo metu nurodė, kad kiekviena seniūnija gautas lėšas paskirsto *pagal poreikį* asfaltavimo, greideriavimo, žvyravimo darbams bei pralaidų remontui.

Išvada: reglamentavime vietinės reikšmės keliams tiesti, taisyti (remontuoti), rekonstruoti, prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, naudojimą ir skirstymą, įtvirtinta nuostata, kad seniūnijoje kelių objektus pagal prioritetą atranka bendruomenių atstovai, po vieną verslo ir ūkininkų atstovą ir galimybė/savivaldybių seniūnijoms lėšas, skirtas kelių priežiūros darbams, metų eigoje paskirstyti savo nuožiūra, sukelia subjektyvių sprendimų ir neteisėtų susitarimų rizikas parenkant objektus. Nuostata seniūnijoms skirstyti KPPP lėšas *pagal poreikį, nesant objektyvių kriterijų*, vertinama kaip ydinga antikorupcinio požiūriu, suteikianti itin plačią diskreciją seniūnijoms priimti sprendimus, susijusius su lėšų skirstymu.

Pasiūlymai:

1. Kupiškio ir Biržų raj. aprašuose, kurie reglamentuoja KPPP lėšų paskirstymą ir naudojimą, nustatyti aiškią tvarką, kuria privalėtų vadovautis seniūnijos skirstant gautas lėšas kelių priežiūrai, nustatyti kriterijus, pagal kuriuos būtų atrenkami objektai ir tokiu būdu lėšos būtų paskirstomos tiems objektams, kurie turėtų didžiausią prioritetą. Vengti formuluočių „*pagal poreikį*“ procedūroms, kurios tiesiogiai susijusios su lėšų skirstymu.

2. Kelmės raj. savivaldybei, siekiant išvengti interesų konflikto, apraše numatyti tvarką ir aplinkybes, kurioms esant, išplėstinės sueigos nariai turėtų nusišalinti nuo sprendimo priėmimo.

4. MOTYVUOTOS IŠVADOS / PASTABOS

Išanalizavus Biržų, Kelmės ir Kupiškio rajonų savivaldybių veiklą vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūros, taisymo, tiesimo ir saugaus eismo sąlygų užtikrinimo srityje, darytina išvada, kad šioje srityje yra korupcijos rizika dėl šių korupcijos rizikos veiksnių:

4.1. *Kritinės antikorupcinės pastabos:*

4.1.1. praktikoje dalis savivaldybių nesilaiko įstatyme numatytų lėšų skirstymo principų ir proporcijų, tai daro skirtingai. Tokios situacijos, vertinant jas su kontrolės stoka (aprašyta analizės 3.5. skirsnyje) gali kelti neteisėtų susitarimų ir subjektyvių sprendimų rizikas savivaldybėse, kuomet lėšos gali būti skirstomos ne pagal objektyvų poreikį, lemti neteisėtus susitarimus ir pažeisti viešąjį interesą (motyvai išdėstyti 3.1. skirsnyje).

4.1.2. Biržų ir Kelmės raj. savivaldybių aprašuose, kuriuose nustatyta KPPP lėšų skirstymo tvarka, išvardinti prioritėtinės eilės sudarymo kriterijai iki galo nėra aiškūs, nedetalizuoti, kai kur nėra numatytas jų vertinimas (reitingavimas pagal balus), todėl sprendimų priėmėjai, renkant objektus gali atlikti subjektyvius vertinimus, prioritėtines eiles sudaryti ne objektyviai ir taip gali būti paskiriamos lėšos ne didžiausią prioritėtą turinčiam objektui. Kelių finansavimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nėra principinių nuostatų, kuriomis savivaldybės privalėtų remtis rengiant prioritėtines eiles, todėl savivaldybių tarybos gali naudotis turima plačia diskrecija, nusistatyti kriterijus, kurie gali būti aktualūs konkrečiam objektui atrinkti (motyvai išdėstyti 3.2. skirsnyje).

4.1.3. savivaldybėms yra suteikta plati diskrecija spręsti kelių prioritėtinių eilių keitimo klausimus bei procedūrų nustatymą. Vyrauja skirtinga praktika, kuri turi trūkumų antikorupciniu požiūriu: neaiškios ar nepatvirtintos procedūros, galimybė keisti planus be aiškių argumentų ar motyvų daug lengvesne, nei pradinis sudarymas, tvarka, gali kelti neteisėtų susitarimų, piktnaudžiavimo, nepagrįstų bei nemotyvuotų sprendimų priėmimo rizikas (motyvai išdėstyti 3.4. skirsnyje).

4.1.4. Nuostata seniūnijoms skirstyti KPPP lėšas *pagal poreikį, nesant objektyvių kriterijų*, vertinama kaip ydinga antikorupciniu požiūriu, suteikianti itin plačią diskreciją seniūnijoms priimti sprendimus, susijusius su lėšų skirstymu (motyvai išdėstyti 3.6. skirsnyje).

4.2. *Kitos antikorupcinės pastabos:*

4.2.1. teisiniame reglamentavime nėra numatyta kam savivaldybėse turėtų būti priskiriama funkcija parengti kelių objektų prioritėtines eiles, todėl analizuojamos savivaldybės šią funkciją

paskiria sukurtoms komisijoms ar savivaldybės struktūriniais padaliniais. Komisijos veikla, nesant komisijos nuostatų, gali neužtikrinti skaidraus prioritėtinės eilės sudarymo proceso (motyvai išdėstyti 3.3. skirsnyje).

4.2.2. situacija, kuomet savivaldybės priimant sprendimą turi laikytis tik savo pačių sukurto vidinio reglamentavimo be išorinės kontrolės, suponuoja galimybę priimti neobjektyvius sprendimus. Kontrolės vykdymas tik finansavimo sutarčių pasirašymo ir jų keitimo etapuose derinant objektų sąrašus neužtikrina skaidrios objektų atrankos procedūros. Vertinant kartu su 3.1. skirsnyje aprašytais situacijomis matyti, kad tokia situacija kelia neobjektyvių sprendimų, neteisėtų susitarimų rizikas ir gali pažeisti viešą interesą (motyvai išdėstyti 3.5. skirsnyje).

5. REKOMENDACINIO POBŪDŽIO PASIŪLYMAI⁴⁰

Siekdami sumažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką analizuotose savivaldybių veiklos srityse, susijusiose su vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymu, tiesimu ir saugaus eismo sąlygų užtikrinimu, teikiame įgyvendinti šiuos pasiūlymus pagal kompetenciją:

5.1. Pasiūlymai, atsižvelgiant į kritines antikorupcines pastabas:

5.1.1. **Kelmės rajono savivaldybei** – siekiant išvengti neatitikimų ir prieštaravimų Įstatymui bei neskaidraus KPPP lėšų paskirstymo, pakoreguoti aprašą, kuris numato vietinės reikšmės kelių finansavimo naudojimą ir skirstymą: taikyti Įstatyme numatytas lėšų skirstymo proporcijas bei pakoreguoti aprašo II skyrių, papildant nuostatomis, atspindinčiomis ir neprieštaraujančiomis Įstatymo 9 str., 2 d., 6 ir 7 punktais. Siekiant tikslingo bei skaidraus likusių lėšų, kurios, kaip nurodoma, gali būti naudojamos *pagal poreikį*, paskirstymui, numatyti keletą sukonkretintų sričių ar objektyvių kriterijų, kurie objektyviai apibrėžtų kam ir kodėl tos lėšos skiriamos (4.1.1. pastaba).

5.1.2. **Biržų rajono savivaldybei** – siekiant skaidrumo ir aiškumo skirstant KPPP lėšas, apraše įvardinti konkrečią lėšų skirstymo proporciją, skirtas savivaldybės kaimiškosioms seniūnijoms, procentinę dalį (4.1.1. pastaba).

5.1.3. **Biržų ir Kupiškio rajonų savivaldybėms** – detalizuoti iš KPPP gautų likusių lėšų skirstymo procedūrą, numatyti konkretesnius tikslus, nepaisant to, kad tai einamieji darbai, tokie kaip kelių priežiūra ir paprastasis remontas (4.1.1. pastaba).

5.1.4. **LR susisiekimo ministerijai** – imtis iniciatyvos dėl KPPP įstatymo nuostatų tobulinimo taip, kad jos būtų suprantamos aiškiai ir nedviprasmiškai:

5.1.4.1. įtvirtinti aiškias principines nuostatas kokiais kriterijais remiantis turi būti skiriamas prioritetas (4.1.2. pastaba);

5.1.4.2. įtvirtinti pareigą savivaldybėms, nustatant KPPP lėšų paskirstymo prioritetą, tai atlikti vertinant tam tikrų nustatytų kriterijų balų sumą, t. y. prioritetų eilę nustatyti remiantis objektyviai pamatuojamais rodikliais (4.1.2. pastaba).

5.1.5. **Biržų rajono savivaldybei:** patikslinti ir aiškiai detalizuoti kriterijus, kuriais remiantis parenkami prioritetiniai objektai (4.1.2. pastaba).

---

⁴⁰Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 str. 9 d. prašome, per tris mėnesius nuo šios analizės išvados gavimo dienos, viešai paskelbti savo interneto svetainėje informaciją, kaip yra ar bus įgyvendinami šioje išvadoje pateikti pasiūlymai, ir pateikti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai nuorodą į šią informaciją.

5.1.6. **Biržų ir Kelmės raj.** savivaldybėms aprašuose, kurie reglamentuoja KPPP lėšų naudojimo bei skirstymo tvarką, nustatyti objektų prioritetinių eilių keitimo procedūras: aprašuose įvardinti galimas objektų keitimo priežastis, kuo vadovaujantis keičiamas objektų eiliškumas, kas sprendžia ir tvirtina sprendimą dėl prioritetinių eilių keitimo, kokia procedūra taikoma jei objektų sąrašas nepatvirtinamas (4.1.3. pastaba).

5.1.7. **LR Susisiekimo ministerijai:** inicijuoti LR Vyriausybės Nutarimo Nr. 447 pakeitimus, atitinkamai skiriant dėmesį vietinės reikšmės kelių objektų prioritetinių eilių keitimo procedūrų reglamentavimui, kuriuo privalėtų vadovautis savivaldybių tarybos ir taip būtų prieinama prie vienodos praktikos, kuri leistų išvengti skirtingų įstatymo taikymo interpretacijų, galimybės lengvesniu būdu priimti/keisti sprendimus ir subjektyvių sprendimų priėmimo savivaldybėse skirstant ir naudojant KPPP lėšas (4.1.3. pastaba).

5.1.8. **Kupiškio ir Biržų raj.** aprašuose, kurie reglamentuoja KPPP lėšų paskirstymą ir naudojimą, nustatyti aiškią tvarką, kuria privalėtų vadovautis seniūnijos skirstant gautas lėšas kelių priežiūrai, nustatyti kriterijus, pagal kuriuos būtų atrenkami objektai ir tokiu būdu lėšos būtų paskirstomos tiems objektams, kurie turėtų didžiausią prioritetą. Vengti formuluočių „pagal poreikį“, procedūroms, kurios tiesiogiai susijusios su lėšų skirstymu (4.1.4. pastaba).

5.1.9. **Kelmės raj. savivaldybei,** siekiant išvengti interesų konflikto, apraše numatyti tvarką ir aplinkybes, kurioms esant, išplėstinės sueigos nariai turėtų nusišalinti nuo sprendimo priėmimo (4.1.4. pastaba).

5.2. Pasiūlymai atsižvelgiant į kitas antikorupcines pastabas:

5.2.1. **LR susisiekimo ministerijai** tobulinti teisinį reglamentavimą, kuris užtikrintų objektyvumą prioritetinės eilės sudarymo/keitimo procedūrų metu (4.2.1. pastaba);

5.2.2. **Kelmės rajono savivaldybei** detaliau reglamentuoti prioritetinės eilės sudarymo/keitimo procedūrą – parengti komisijos, atsakingos už kelių prioritetinės eilės sudarymą, nuostatus, kuriuose būtų nustatyta komisijos formavimo tvarka, t. y. narių skaičius, narių kompetencijos, sprendimų priėmimo tvarka pvz., kiek turi dalyvauti narių, numatyti procedūrą jei nedalyvauja pusė komisijos narių ir kt. Pakeisti komisijos, atsakingos už kelių prioritetinės eilės sudarymą, sudėtį, kad tarp komisijos primininko ir komisijos narių nebūtų pavaldumo, kas gali kelti abejonių dėl komisijos narių priimtų sprendimų skaidrumo (4.2.1. pastaba).

5.2.3. **LR Susisiekimo ministerijai:** sukurti ir taikyti kontrolės mechanizmą, kuris leistų užtikrinti objektyvų savivaldybėms skirtų KPPP lėšų paskirstymą ir panaudojimą (4.2.2. pastaba).

Direktoriaus pavaduotojas

Elanas Jablonskas

Greta Damasickienė, tel. +37065300744, el. p. greta.damasickiene@stt.lt

Rengėjos Gretos Damasickienės tiesioginis vadovas Domantas Lukauskas tel. +37065660933, el. p. domantas.lukauskas@stt.lt

ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ĮVERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR INFORMACIJA

I. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI TEISĖS AKTAI

1. Lietuvos Respublikos kelių įstatymas:
<https://www.etar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.BF41D2C35D24/asr>
2. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas:
<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.5884/asr>
3. Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas:
<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.111852>
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo:
<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.254521/asr>

II. ATLIEKANT KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĘ ANALIZUOTI IR VERTINTI TEISĖS AKTAI, DOKUMENTAI IR INFORMACIJA

1. Privačių interesų registro (<https://pinreg.vtek.lt/app/>) informacija.
2. KRA atlikimo metu elektroninio pašto adresu greta.kizyte@stt.lt iš institucijų gauta informacija ir paaiškinimai. Interneto svetainėse www.birzai.lt, www.kelme.lt, www.kupiskis.lt, www.vialietuva.lt skelbiama vieša informacija;
3. Kelmės rajono savivaldybės tarybos 2023 m. sausio 26 d. sprendimas Nr. T-30 dėl kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų, skirtų Kelmės rajono savivaldybei vietinės reikšmės keliams tiesti, taisyti (remontuoti), rekonstruoti, prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, naudojimo ir skirstymo tvarkos aprašas;
4. Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2022 m. rugpjūčio 30 d. sprendimas Nr. TS-222 dėl Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2016 m. kovo 31 d. sprendimo Nr. TS-88 „Dėl kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų, skirtų savivaldybės vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, taisyti (remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, naudojimo ir skirstymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo;
5. Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 24 d. sprendimas Nr. T-53 dėl kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo;
6. Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. lapkričio 26 d. sprendimas Nr. T-299 dėl

kaimiškųjų seniūnijų gatvių remonto prioritinės eilės sudarymo tvarkos aprašo;

7. Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gruodžio 27 d. sprendimas Nr. T-309 dėl Biržų miesto gatvių su žvyro danga asfaltavimo prioritinės eilės sudarymo tvarkos aprašo patvirtinimo;

8. Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. spalio 25 d. sprendimas dėl Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 29 d. sprendimo Nr. T-89 „Dėl vietinės reikšmės kelių objektų prioritinės eilės patvirtinimo“ pakeitimo;

9. Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos išvada „Dėl biudžeto lėšų panaudojimo asfaltuojant Ežerėlio gatvę Aukštupėnų kaime, Kupiškio rajone, teisingumo ir teisėtumo“ (2022-12-30 Nr. K5-12);

10. LR SM ministro 2020 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. 3-622 patvirtintas raštas dėl valstybės siekiamų tikslų ir keliamų lūkesčių VĮ LAKD;

11. AB LAKD generalinio direktoriaus 2023 m. vasario 10 d. įsakymas Nr. VE-25 dėl KPPP finansavimo lėšų savivaldybių institucijų valdomiems vietinės reikšmės keliams paskirstymo 2023 metais;

12. Kupiškio raj. savivaldybės 2022 – 2024 m. strateginis veiklos planas;

13. Kelmės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos audito 2023 m. liepos 14 d. Nr. KA-7 ataskaita „Kelmės rajono savivaldybės 2022 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės lėšų ir turto naudojimo vertinimas“;

14. LAKD prie SM Generalinio direktoriaus 2009 m. balandžio 17 d. įsakymas Nr. V-107 „Dėl Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos Generalinio direktoriaus 2003 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. V-5 „Dėl kelių priežiūros vadovo IV dalies „Automobilių kelių priežiūros darbų programos parengimas, techninė kontrolė, priėmimas ir apmokėjimas tkdp-02“ patvirtinimo“.